

วิจัยในชั้นเรียน

เรื่อง การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้สู่งานอาชีพโดยใช้โครงงานเป็นฐาน
กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี

ทิชากร สำราญชลารักษ์
ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการ

โรงเรียนปิยะมหาราชาลัย
อำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

วิจัยในชั้นเรียน

ชื่อเรื่อง	การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ผู้สูงงานอาชีพโดยใช้โครงงานเป็นฐาน
กลุ่มสาระ	การงานอาชีพและเทคโนโลยี
ผู้วิจัย	นางทิชากร สำนารถลักษณ์ วิทยฐานะ ครูชำนาญการ
โรงเรียน	ปิยะมหาราชาลัย อำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม
ปีที่ทำการวิจัย	2560

1. แนวคิดความเป็นมา

หลักสูตรแกนกลางศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในการเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ เป็นการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้นักเรียนได้คิด ค้นคว้าหาความรู้และลงมือปฏิบัติหรือกระทำจริงทุกขั้นตอน จนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง การพัฒนาครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ เป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมและพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถในการวางแผนจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนเป็นคนดี คนเก่ง และเป็นคนที่อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข การจัดการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญมีหลายรูปแบบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเรียนรู้แบบโครงงาน เป็นการจัดการเรียนรู้อีกรูปแบบหนึ่งที่เน้นให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงในลักษณะการวิจัยสำรวจ ทดลอง ประดิษฐ์คิดค้น โดยมีครูเป็นผู้คอยให้คำแนะนำและให้คำปรึกษาอย่างใกล้ชิด ดังนั้น การเรียนรู้แบบโครงงานจึงเป็นสะพานเชื่อมโยงระหว่างห้องเรียนกับโลกภายนอกที่จะช่วยให้นักเรียนได้นำความรู้ในชั้นเรียนไปบูรณาการกับกิจกรรมที่จะกระทำเพื่อนำไปสู่ความรู้ใหม่ๆ ด้วยการสร้างความหมาย การแก้ปัญหาและการค้นพบองค์ความรู้ด้วยตนเอง ดังนั้น การสอนแบบโครงงานจึงเป็นการสอนที่ให้นักเรียนได้รู้จักวิธีทำโครงการวิจัยเล็กๆ (Mini Research) ที่นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติเพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะและการสร้างผลผลิตที่มีคุณภาพ จุดประสงค์หลักของการสอนแบบโครงงาน เพื่อต้องการกระตุ้นให้นักเรียนรู้จักสังเกต รู้จักตั้งคำถาม รู้จักตั้งสมมุติฐาน รู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเองเพื่อหาคำตอบที่ตนอยากรู้ รู้จักสรุปและทำความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งที่ค้นพบ (สุพล วงสิทธิ์. 2543 : 11)

2. วัตถุประสงค์

- เพื่อยกระดับคุณภาพผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้น ม.6 ให้สูงขึ้น
- เพื่อการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนปิยะมหาราชาลัย อำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม โดยใช้การเรียนรู้แบบโครงงาน
- เพื่อให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของอาชีพสุจริตและเห็นแนวทางในการประกอบอาชีพในอนาคต

3. แนวคิด ทฤษฎีที่ใช้

กระบวนการจัดการเรียนรู้สู่งานอาชีพโดยใช้โครงงานเป็นฐาน ใช้หลักการตามแนวคิดของ John Dewey, Kemmis และ MC Taggart (Kemmis and MC Taggart, 1988 : 11-15) และเป็นการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงหลักการพัฒนาการคิดของบลูม (Bloom) ทั้ง 6 ชั้น กล่าวคือ

- ความรู้ความจำ (Knowledge)
- ความเข้าใจ (Comprehension)
- การนำไปใช้ (Application)
- การวิเคราะห์ (Analysis)
- การสังเคราะห์ (Synthesis)
- การประเมินค่า (Evaluation)

และยังเป็นกระบวนการเรียนรู้ตั้งแต่การวางแผนการเรียนรู้ การออกแบบการเรียนรู้ การสร้างสรรค์ประยุกต์ใช้ผลผลิต และการประเมินผลงานโดยมีผู้สอนมีบทบาทเป็นผู้จัดการเรียนรู้มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนโดยใช้โครงงานได้ดำเนินการ 2 วงรอบ ในแต่ละวงรอบประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

- 1) ขั้นการวางแผน (Planning)
- 2) ขั้นปฏิบัติงาน (Action)
- 3) ขั้นการสังเกต (Observation)
- 4) ขั้นการสะท้อนผล (Reflection) (สุวิมล ว่องวานิช. 2544 : 13)

4. ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การปรับประยุกต์ ดัดแปลง

คิดค้นกระบวนการจัดการเรียนรู้สู่งานอาชีพโดยใช้โครงงานเป็นฐาน เป็นการออกแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเข้ากับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ เน้นกระบวนการคิดวิเคราะห์ คิดริเริ่มสร้างสรรค์ และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงหลักการพัฒนาการคิดของ บลูม (Bloom) ทั้ง 6 ชั้น

- ความรู้ความจำ (Knowledge)
- ความเข้าใจ (Comprehension)
- การนำไปใช้ (Application)
- การวิเคราะห์ (Analysis)
- การสังเคราะห์ (Synthesis)
- การประเมินค่า (Evaluation)

โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน 4 ขั้นตอน ดังนี้

- 1) ขั้นการวางแผน (Planning)
- 2) ขั้นปฏิบัติงาน (Action)
- 3) ขั้นการสังเกต (Observation)
- 4) ขั้นการสะท้อนผล (Reflection) (สุวิมล ว่องวานิช. 2544 : 13)

กรอบการจัดการเรียนรู้สู่งานอาชีพโดยใช้โครงงานเป็นฐาน

กระบวนการเรียนรู้	โครงงานอาชีพ	เป้าหมาย
1. ความรู้ความจำ (Knowledge) 2. ความเข้าใจ (Comprehension) 3. การนำไปใช้ (Application) 4. การวิเคราะห์ (Analysis) 5. การสังเคราะห์ (Synthesis) 6. การประเมินค่า (Evaluation) ขั้นตอนการปฏิบัติงาน 1. ขั้นการวางแผน (Planning) 2. ขั้นปฏิบัติงาน (Action) 3. ขั้นการสังเกต (Observation) 4. ขั้นการสะท้อนผล (Reflection)	1. สมุนไพรพร้อมดื่มเพื่อสุขภาพ	1. ยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น 2. พัฒนาทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ 3. เห็นคุณค่าของอาชีพสุจริตและเห็นแนวทางในการประกอบอาชีพในอนาคต

5. กระบวนการพัฒนา/ขั้นตอน

5.1 ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/1-6/6 โรงเรียนปิยะมหาราชาลัย

ปีการศึกษา 2560 จำนวน 197 คน

5.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/5 โรงเรียนปิยะมหาราชาลัย ปีการศึกษา 2560 จำนวน 39 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (บุญชม ศรีสะอาด, 2546 : 43)

5.3 ตัวแปรที่ศึกษา

5.3.1 ตัวแปรต้น คือ กระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงาน

5.3.2 ตัวแปรตาม คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

5.3.3 แนวทางในการประกอบอาชีพในอนาคต

5.4 ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา ตั้งแต่วันที่ 16 พฤษภาคม 2560 ถึงวันที่ 31 มีนาคม 2561

5.5 กรอบเนื้อหาการพัฒนานักเรียน

5.5.1 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบ ประเภทของโครงงาน

5.5.2 ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน

5.6 กลยุทธ์การพัฒนา การศึกษาค้นคว้าได้จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานักเรียนในการเรียนรู้ โดยใช้กิจกรรมโครงการ โดยมีกลยุทธ์ดำเนินการดังนี้

- 5.6.1 การศึกษาเอกสาร การพัฒนาการเรียนรู้โดยใช้โครงการ
- 5.6.2 การศึกษาคูงานโรงเรียนต้นแบบจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้โครงการ
- 5.6.3 การปฏิบัติการเรียนรู้โดยใช้โครงการ
- 5.6.4 การแลกเปลี่ยนความรู้

5.7 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- 5.7.1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- 5.7.2 แบบทดสอบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์
- 5.7.3 แบบสอบถาม

5.8 วิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) โดยใช้หลักการตามแนวคิดของ John Dewey, Kemmis และ MC Taggart (Kemmis and MC Taggart, 1988 : 11-15) และเป็นการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงหลักการพัฒนาการคิดของบลูม (Bloom) ทั้ง 6 ชั้น เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนโดยใช้โครงการได้ดำเนินการ 2 วนรอบ ในแต่ละวนรอบประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ขั้นการวางแผน (Planning) 2) ขั้นปฏิบัติงาน (Action) 3) ขั้นการสังเกต (Observation) 4) ขั้นการสะท้อนผล (Reflection) (สุวิมล ว่องวานิช. 2544 : 13)

5.9 สถิติที่ใช้ในการวิจัย ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

6. ผลการดำเนินงาน

1. ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี (93.26) สูงขึ้น
2. ผู้เรียนมีพัฒนาด้านทักษะการคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์สูงขึ้นเมื่อใช้กระบวนการเรียนรู้แบบโครงการ
3. ผู้เรียนเห็นคุณค่าของอาชีพสุจริตและเห็นแนวทางในการประกอบอาชีพในอนาคตอยู่ในระดับดีมาก

7. การเผยแพร่ผลงาน

- 7.1 จัดนิทรรศการนำเสนอผลงาน
- 7.2 รูปเล่มรายงาน
- 7.3 ภาพกิจกรรมในเฟซบุ๊ก <https://web.facebook.com/ticha.poojala>
- 7.4 เว็บไซต์โรงเรียนปิยะมหาราชาลัย <http://www.piya.ac.th/>